

Annotatie bij Rb. Haarlem 3 december 2003 (FC Knudde)

Verschenen in *AMI* 2004-3, p. 112-113.

P.B. Hugenholtz

Wie 'de jaren '70 van de vorige eeuw' (r.o. 2.a.) bewust heeft meegemaakt, is vertrouwd met de FC Knudde en het door doellieden gevreesde 'tikkie trug'. In 1979, nadat de strip al enkele jaren met succes in kranten en op de televisie (in AVRO's Sportpanorama) geëxploiteerd werd, is striptekenaar Van Driel gedurende enkele jaren in dienst getreden van zijn toenmalige uitgever Fimla. In 1981 heeft Van Driel vervolgens 'de eigendom van het karakter S.V. KNUDDE dan wel F.C. KNUDDE' aan Fimla overgedragen. In 1986 zijn partijen weer uit elkaar gegaan en is er een ingewikkelde 'boedelscheiding' afgesproken. Te ingewikkeld, zo moge blijken uit het feit dat partijen (Van Driel, Fimla en haar rechtsopvolger De Vrijbouter) over de uitleg en naleving ervan al vele jaren procederen. Al in 1987 leidde dit tot een vonnis in kort geding van de Haarlemse president, dat is gepubliceerd in *BIE* 1989, nr. 53. Inzet van de onderhavige procedure is een verstekvonnis uit 2001, waartegen Van Driel ('opposant') in verzet is gekomen.

Het hier besproken (tussen)vonnis gaat op allerlei – vooral merkenrechtelijke – complicaties in die voor de lezers van dit blad minder interessant zijn; het is daarom door de redactie drastisch ingekort. Gebleven zijn boeiende beschouwingen over de vraag of de rechtenoverdracht uit 1981 ook de 'nieuwe mediarechten' – dat wil zeggen: exploitatierechten met betrekking tot 'm.n. internet, mobiele (beeld)telefonie, DVD' – omvat. De rechtbank beantwoordt deze vraag aan de hand van art. 2 Auteurswet ontkennend. Zij stelt voorop dat een overdracht ingevolge art. 2 Aw restrictief moet worden uitgelegd. 'Dit betekent onder meer dat onder die overdracht niet vallen rechten op exploitatievormen die op het moment van de overdracht nog niet bekend waren.' Omdat partijen het erover eens zijn dat in 1986, laat staan in 1981, de bedoelde nieuwe media nog niet bekend waren, zijn deze rechten aan Van Driel gebleven.

Met deze interpretatie bereikt de rechtbank een resultaat dat vergelijkbaar is met het oordeel van de Amsterdamse rechtbank in de zaak Heg c.s. tegen De Volkskrant [Rb. Amsterdam 24 september 1997, *Informatierecht/AMI* 1997/9, p. 194, met noot Cohen Jehoram]. Het ging in die zaak om de uitleg van een licentie; art. 2 Aw kon dus niet rechtstreeks worden ingeroepen.

Art. 2 Aw, waarover in de literatuur al jaren veel te doen is [zie K.J. Koelman, 'De overdracht overdacht', *Informatierecht/AMI* 1998, p. 69-79], heeft tot op heden opvallend weinig jurisprudentie voortgebracht. Over de hamvraag of art. 2 Aw een codificatie is van de doelloverdrachtsleer laat de rechtbank zich helaas niet expliciet uit. Maar de kernoverweging dat een overdracht geen rechten op onbekende exploitatievormen omvat, wijst wel sterk in deze richting.

De door de Haarlemse rechtbank voorgestane uitleg van art. 2 Aw maakt een wettelijk verbod op de verlening van rechten voor 'neue Nutzungsarte', zoals in art. 31 lid 4 van de Duitse auteurswet ('Die Einräumung von Nutzungsrechten für noch nicht bekannte Nutzungsarten sowie Verpflichtungen hierzu sind unwirksam'), overbodig. Dat het niet altijd eenvoudig is vast te

stellen of een nieuw medium ten tijde van de rechtenverlening 'onbekend' was, blijkt uit de overvloedige Duitse rechtspraak terzake. Volgens het Bundesgerichtshof was televisie-omroep al in 1939 bekend [BGH 13 mei 1982, *GRUR* 1982, p. 727]. De exploitatie van speelfilms op video was daarentegen nog niet bekend in 1968 [BGH 11 oktober 1990, *GRUR* 1991, p. 133], maar wel in 1971 [BGH 26 januari 1995, *GRUR* 1995, p. 212]. Zie S. Drewes, *Neue Nutzungsarten im Urheberrecht*, Baden-Baden: Nomos 2002.

Tot slot nog een kritische aantekening. De rechtbank lijkt in ro. 5.5 te suggereren dat voor werken die in dienstverband worden gemaakt, ook zou gelden dat (destijds) toekomstige exploitatierechten aan de auteur blijven. Dat lijkt me niet juist. Op grond van art. 7 Aw wordt de werkgever nu eenmaal als 'maker' van die werken aangemerkt, als gevolg waarvan het auteursrecht - behoudens afwijkend beding - volledig toekomt aan de werkgever, 'nieuwe mediarechten' inclusief.
